

Egy új árkoktpereszker—Schulzeria.

Írta: Szemere László.

Ab. J. Bresadola „Iconographia Mycologica” című, kötetenként most megjelenő munkájának első kötetében találjuk meg a Schulzeria genusnak, valamint e nem két fajának a leírását.

carneus, regularis; lammellae liberae; stipes centralis, absque annulo et volva; sporaе hyalinae, obovatae. Terrestres.”

A Bresadola által Schulzer István emlékezetére elnevezett új genus tehát a fehérszórás gombák közé tartozik. Egyéb nemi jegyei: A rendes (kalapos) gomba-alakú, puhahúsú, központon álló tönkű gombák lemezei kikerekítettek, s a kifejlett gombákon a tönktől oly távol állanak, hogy akörül mély árkot képeznek.

Tönkjük gyűrű és hüvely nélküli, spóráik többé-kevésbé ellipszis alakúak, víztiszták, símák. A földön teremnek.

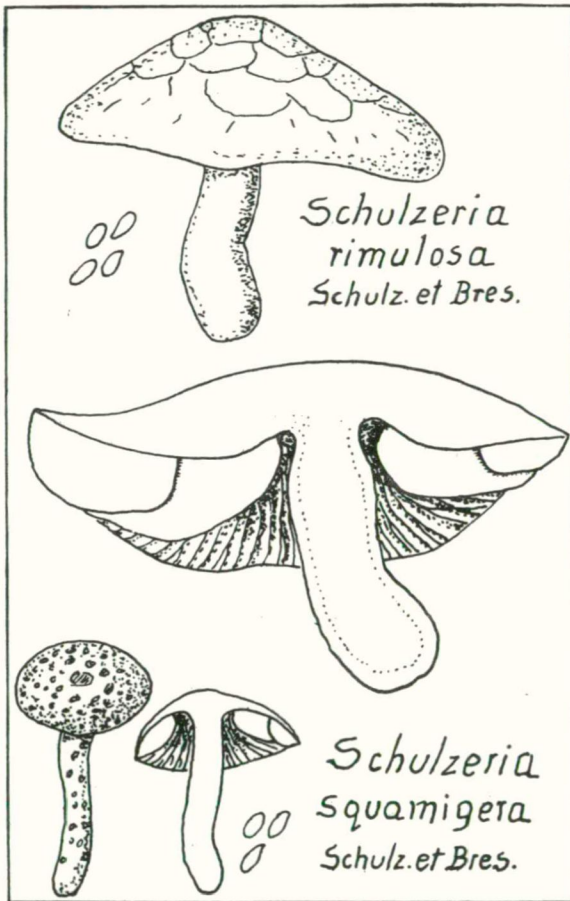
Megjegyzi az auctor, hogy valamely gyűrűtlen őzláb-gombához (*Lepiota*) vagy csengettyűgombához (*Pluteus*) hasonlít, de a spórapora fehér. Ezeknek a genusoknak is a tönktől többé-kevésbé távol állók a lemezei. Mivel gyűrűnek kezdetben sincs nyoma, azért nem vehette Bresadola a Schulzeria genushoz beosztott gombákat a Lepiotákhoz. A pereszker-gombáknál (*Tricholoma*) viszont ilyen távolálló lemez-elrendeződést nem észlelhetünk.

Az új genus felállítása ezen a különbségen alapszik, éppen úgy, mint ahogy *Tubiporus* genus lett a *Boletusok* egy részéből. (Tinorú gombák.) A lemezeknek ezt az elrendeződését az „árkoktpereszker” névvel domborítom ki, hogy a Schulzeria genus magyar neve kifejezze azt, hogy e nem a pereszker-gombák közül lett kiszakítva.

Bresadola az „Iconographia Mycologica” XLIII. tábláján bemutatja azt a két gombát, amelyet ő a Schulzeria genusba osztott. Vázlatos rajzban lemásoltam ezeket, hogy így az általam talált, s alább leírt árkoktpereszkernek az idetartozását rajzokkal is igazoljam. Viszont annak a két gombának a leírását céltalan lenne itt is közölni. Csak az elterjedési adatokat idézem: „Hab.: in hortis Slavoniae (Vinkovce), solitarius. Area distr.: Slavonia”. A Sch. squamigera Schulz. et Bres.-nál még megtoldva ezzel: „autumno”. Miután ezt a két gombát Schulzer küldte Bresadolának, s így azok flóránkba sorozandók, szükséges, hogy magyar nevük is legyen. Lenne tehát a *Schulzeria rimulosa* Schulz. et Bres.: Repedezett árkoktpereszker, a *Schulzeria squamigera* Schulz. et Bres.: Pikkelyes árkoktpereszker.

Előbbi 8—10, utóbbi kb. 2 cm átméretű gomba.

A következő rajzon bemutatott szemcsés árkoktpereszker, *Schulzeria granulum* Szem. Buda-

Az őzláb-gombák (*Lepiota*) után és a gyűrűspereszker (Armillaria) előtt vezette be rendszer-tanába. A genus ismertetése a 43. oldalon, a két faj ábrája pedig a XLIII. 1—2. táblán foglal helyet. A szövegben ez áll: „*Schulzeria*. Bres., *Schulzeria* nov. gen., p. 7; Sacc., Syll. V, p. 72.* Pileus

*) A hivatkozott helyen: „Etym. a claro Cap. St. Schulzer von Muggenburg Mycologo sollertissimo. Hymenophorum a stipite discretum. Stipes volva et annulo carens. Lamellae postice rotundae, liberae, remotae. Sporaе obovatae, hyalinae. Est *Lepiota* exannulata, vel *Pluteus* aut *Pilosace*, sporis albis.”

pesten, a Hűvösvölgyben találtam 1926 december 17-én. Leírása a következő:

Kalap: 10 cm átméretű. Színe piszkos, világos barnászöld, felhőzetesen itt-ott világosabb, néhol halvány rózsaszínesbe húzó. Letörölhető szemcsék borítják. Nem vízáteresztő. (Non hygrophanus.) Tompán púpos, de egyébként is vastaghúsú. Húsa a kalapban puha. A kalap húsának a színe piszkos világos zöldbe, itt-ott rózsaszínesbe húzó piszkos-fehér.

Lemezei szélesek, sűrűn állók, a tönk felé kikerekítettek, sőt annyira távol állók, hogy nem is a tönk felé irányultan nőttek a kalap húsához, ezért mély árok van a tönk és lemezek között. Színük sárgásba húzó fehér.

Tönkje odvas, közel egyforma vastag, 10–12 cm hosszú, s kb. 2–2.5 cm vastag. Színe fenn fehér, lefelé piszkosfehér, sárgásba, méglegjebb barnásba húzó. Vékony, sötétbarna szálaeskák vannak rajta.

Ezek a tönk alján több, egymás mellett és felett álló, rövid harántsávba tömörülnek. A tönk húsa is piszkosfehér, néhol sárgára, néhol barnára, sőt lilába is színesedő.

Húsának az íze fanyar, szaga is rossz.

Spórája hosszúkás ellipszisalakú, síma, áttetsző; $6-8 \times 3-4 \mu$.

Tölgyerdő talaján termett, amint látjuk a dātumból, (XII. 17!) elég későn.

Ennek a gombának a leírását azzal bocsájtom közre, hogy régebben is találtam ilyen, szemcsés árkkoltpereszket, de akkor még nem foglalkoztam a gombákkal annyira, hogy leírtam és lefestettem volna. Meg vagyok róla győződve, hogy kutatóink ilyen gombát hamarosan fognak találni.

A pereszkegombák közül legjobban a sós pereszkegombához, *Tricholoma impolitum* Lasch. hasonlít.

